

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КУ Сумська
ЗОШ №24, м.Суми
від 29.08.2025 № 143

Освітня програма
КОМУНАЛЬНОЇ УСТАНОВИ
СУМСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА
I-III СТУПЕНІВ №24, М. СУМИ, СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
на 2025/2026 навчальний рік

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
від 29.08.2025, протокол № 1

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	2-12
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ.....	13
РОЗДІЛ 3. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБГРУНТУВАННЯ	14-39
РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	40-41
РОЗДІЛ 5. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ.....	42-43
РОЗДІЛ 6. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	44- 45
РОЗДІЛ 7. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	46-56
РОЗДІЛ 8. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ.....	57-61

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 24, м. Суми, Сумської області знаходиться в міській комунальній власності, є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунок в установі банку, печатку, штамп, ідентифікаційний номер. Засновником навчального закладу є Сумська міська рада. Тип закладу – загальноосвітня школа.

Повна назва закладу – Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 24, м. Суми, Сумської області;

Заклад освіти у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Статутом школи.

Освітня програма Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 24, м. Суми Сумської області окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей, визначених Державними стандартами освіти. Освітня програма розроблена на виконання:

- Конституції України;
- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Указу Президента України від 06.05.2024 року № 271/2024 «Про продовження строку дії воєнного стану»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» зі змінами;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»;
- Державних стандартів початкової, базової і повної загальної середньої освіти;

- Концепції «Нова українська школа» (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року);
- наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2025 № 890 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 677 «Про затвердження Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 № 160 «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства освіти і науки України щодо організації здобуття повної загальної середньої освіти за індивідуальною формою навчання»;
- Положення про індивідуальну форму навчання в системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 № 160 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 15.02.2023 № 165;
- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 зі змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 24.02.2023 № 201 «Про затвердження змін до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

- наказу Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 01.02.2018 № 1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 10.04.2020 № 1/9-205 «Щодо зміни назви навчального предмета»;
- листа Міністерства освіти і науки України від 29.05.2025 № 1/11233-25 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2025/2026 року»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.09.2020 № 2205;
- Статуту закладу;
- Стратегії розвитку школи на 2020-2025 роки.

Метою освітньої діяльності Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №24, м. Суми, Сумської області, яка дає повну загальну середню освіту, є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Основними завданнями закладу освіти є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування й розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- розвиток особистості учня, його здібностей і обдаровань, наукового світогляду;

- реалізація права учнів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство.

Заклад освіти несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за безпечні умови освітньої діяльності, дотримання державних стандартів освіти, дотримання обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм, а також уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами; дотримання фінансової дисципліни.

Повна загальна середня освіта Комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №24, м. Суми, Сумської області має три рівні освіти, визначені нормативно-правовою базою України:

- початкова освіта тривалістю чотири роки;
- базова середня освіта тривалістю п'ять років;
- профільна середня освіта тривалістю три роки.

Досягнення мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самотійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати

свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі наскрізні вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів є наскрізні лінії – соціально значимі надпредметні теми, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Наскрізна лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» передбачає формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства. Метою вивчення наскрізної лінії «Громадянська відповідальність» є формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи. Ця наскрізна лінія освоюється через колективну діяльність – дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо, яка розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Завданням наскрізної лінії «Здоров'я і безпека» є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Вивчення наскрізної лінії «Підприємливість і фінансова грамотність» забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвиткові лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

Освітній процес для 5-7 класів передбачає нові підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів з метою досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Ґрунтуючись на компетентнісному підході, освітня програма передбачає дотримання виконання вимог до обов'язкових результатів навчання, що забезпечує формування в учнів ключових компетентностей: 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння: здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики,

граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо; здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння: здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії; здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають: спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію; виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння: читати з розумінням, критично і системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими. Вимоги до результатів навчання учнів визначено за освітніми галузями: мовно-літературна, математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, мистецька, фізична культура. Формування компетентностей і наскрізних умінь відбувається на всіх освітніх галузях.

Освітні програми базової загальної середньої освіти та профільної загальної середньої освіти окреслюють організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти. Результати навчання здобувачів освіти в закладі II-III ступенів повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей:

№ з/п	Ключові компетентності	Очікувані результати
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях,

		діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані

		іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

		Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

		Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів та предметних циклів є наскрізні лінії – соціальнозначимі надпредметні теми, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання; окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна й залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проєктах; позакласну навчальну роботу й роботу гуртків.

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм обумовлені «моделлю» випускника, призначенням і місцем школи в освітньому просторі міста.

Перед школою поставлені такі цілі освітнього процесу:

- забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
- створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.

РОЗДІЛ 2

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Відповідно до пункту 4 статті 12 Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Діти, яким на початок навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. До 2,3,4 класів (у разі переходу дитини з одного закладу загальної середньої освіти, де навчання було організовано за іншою освітньою програмою) зараховують тих, хто завершив навчання у 1,2,3 класах за будь якою чинною освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти та досягнення результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено свідоцтвом про здобуття початкової освіти та свідоцтвом досягнень. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Згідно з пунктом 5 статті 12 Закону України «Про освіту» особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової та базової середньої освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми

корекційно-розвитковим складником. Особливості здобуття такими особами повної загальної середньої освіти визначаються нормативними документами в галузі освіти.

РОЗДІЛ 3

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ЙОГО ОБҐРУНТУВАННЯ

За Статутом Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 24, м. Суми, Сумської області є комунальним закладом, що забезпечує реалізацію прав на здобуття якісної повної загальної середньої освіти на кожному рівні та відповідає вимогам, встановленим законодавством.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого, другого та третього рівнів освіти, установлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме навчальне навантаження здобувачів освіти встановлене відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Мовою освітнього процесу в закладі є державна (українська). Форма навчання – очна (денна) з використанням технологій дистанційного навчання.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у 2025/2026 навчальному році розпочинається у День знань - 01 вересня 2025 року. Тривалість канікул протягом навчального року становить мінімум 30 календарних днів.

У закладі освіти щоденно о 9 годині 00 хвилин проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (ст. 2 Указу Президента України від 16.03.2022 №143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і Науки України від 22.08.2025 №1/17500-25).

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою. Режим навчання – п'ятиденний. Змінність навчання - учні 1–11 класів навчаються у І зміну.

Заняття розпочинаються о 8.00. Тривалість уроків у 1 класах – 35 хвилин, 2-4 класах - 40 хвилин, 5-11 класах – 45 хвилин.

У закладі функціонує одна група подовженого дня, з загальною кількістю здобувачів освіти (орієнтовно) -30.

Режим роботи груп подовженого дня затверджується рішенням педагогічної ради (орієнтовно з 11.20 до 17.30). Прогулянка на відкритому повітрі в групі продовженого дня становитиме не менше ніж 1,5 години протягом дня (за умов зовнішньої температури повітря не нижче 10 °С).

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру,

чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

У разі введення режиму надзвичайної ситуації на всій території України освітній процес у закладі для здобувачів освіти може бути організовано з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.02.2023 № 201 «Про затвердження змін до Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти».

Мережа класів та контингент учнів школи становить 26 класів: 1-4-х класів- 7; 5-9-х класів - 15; 10-11-х класів - 4.

Ліцензійний обсяг школи становить 1296 учнів.

У 2025/2026 навчальному році відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» у закладі можуть упроваджуватися різні форми здобуття освіти: інституційна (очна(денна), дистанційна), індивідуальна (сімейна (домашня), екстернат, педагогічний патронаж) відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8.

Реалізація навчального плану може забезпечуватися шляхом упровадження технологій дистанційного навчання на платформі Teams в Office 365 від Microsoft. Метою такого навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування в освітньому процесі сучасних інформаційно-комунікативних технологій за певними освітніми рівнями відповідно до Державних стандартів початкової, базової і повної загальної середньої освіти.

У 2025/2026 навчальному році 1-4-ті класи працюють за Державним стандартом початкової загальної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87, за типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. Навчальний план школи І ступеня складено за типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти І ступенів, затвердженими Міністерством освіти і науки України:

Класи	Типова освітня програма	Навчальний план
1-ші	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна	наказ МОН України від 12.08.2022 №743-22
2-гі		
3-ті	Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна	наказ МОН України від 12.08.2022 №743-22
4-ті		

Для учнів 5-11-х класів навчальний план складено за типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти II-III ступенів, затвердженими Міністерством освіти і науки України:

Клас	Наказ	Таблиця
5-А, 5-Б, 5-В	Наказ МОН України від 09.08.2024 №1120	Додаток 3
6-А, 6-Б, 6-В	Наказ МОН України від 09.08.2024 № 1120	Додаток 3
7-А, 7-Б, 7-В	Наказ МОН України від 09.08.2024 № 1120	Додаток 3
8-А,8-Б, 8-В	Наказ МОН України від 09.08.2024 № 1120	Таблиця 3
9-А	Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405	Таблиця 8
9-Б, 9-В	Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405	Таблиця 1
10-А, 10-Б	Наказ МОН України від 20.06.2025 № 890	Таблиця 2,3
11-А,11-Б	Наказ МОН України від 20.06.2025 № 890	Таблиця 2,3

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів школи I-III ступенів становить:

№ з/п	Класи	Обсяг навчального навантаження на рік
1.	1-ші класи	805
2.	2-гі класи	875
3.	3-ті класи	910
4.	4-ті класи	910
5.	5-ті класи	980
6.	6-ті класи	1085
7.	7-мі класи	1220
8.	8-мі класи	1207,5
9.	9-ті класи	1260
11.	10-ті класи	1330
12.	11-ті клас	1330

Зміст початкової освіти у Державному стандарті початкової загальної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України

від 21 лютого 2018 року № 87, структурується за такими освітніми галузями:

Освітня галузь	Предмети, якими реалізується галузь
Мовно-літературна	Українська мова та інтегрований курс «Я досліджую світ»
Іншомовна освіта	Англійська мова
Математична	Математика, інтегрований курс «Я досліджую світ»
Природнича	Інтегрований курс «Я досліджую світ»
Технологічна	Інтегрований курс «Я досліджую світ»
Інформатична	Інформатика
Соціальна та здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Я досліджую світ»
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Я досліджую світ»
Мистецька	Мистецтво
Фізкультурна	Фізична культура

Галузь «Мовно-літературна» у освітній програмі представлена навчальними предметами «Українська мова», «Іноземна мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ».

Вивчення української мови у 1-4-х класах передбачає часовий розподіл програмового матеріалу між предметами «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ», відповідно до якого 5 годин на тиждень використовується на вивчення української мови як окремого предмета, 2 години на тиждень включені до інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

На вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на тиждень відводиться 7 годин: на мовно-літературну, природничу освітні галузі - по 2 години, на математичну, технологічну – по 1 годині, на соціальну, здоров'язбережувальну, громадянську та історичну - по 0,5 годин.

Предмет «Інформатика» в 2-4-х класах виокремлюється із програми інтегрованого курсу «Я досліджую світ», проводитиметься у кабінетах інформатики, які забезпечено необхідною комп'ютерною технікою, мережею Інтернет та програмами. У класному журналі на цей предмет відводиться окрема сторінка з назвою «Інформатика» (у курс «Я досліджую світ»).

Мистецька освітня галузь у 1- 4-х класах реалізуватиметься через інтегрований курс «Мистецтво».

У межах освітньої галузі «Фізкультурна» буде вивчатися навчальний предмет «Фізична культура».

Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітню програму для 5-8 класів укладено за такими освітніми галузями: мовно-літературна, математична, природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, технологічна, інформатична, мистецька, фізична культура, що представлені в таблиці:

Освітня галузь	Предмети, якими реалізується галузь
Мовно-літературна	Українська мова Українська література Зарубіжна література Англійська мова Німецька мова (5-ті, 6-ті, 7-мі класи)
Математична	Математика (5-6-ті класи) Алгебра (7-8 класи) Геометрія (7-8 класи)
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу» Географія Біологія Фізика Хімія
Соціальна та здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» Підприємництво і фінансова грамотність (8 клас)
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти (5 класи) Історія України Всесвітня історія Громадянська освіта
Інформатична	Інформатика
Технологічна	Технології
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»
Фізична культура	Фізична культура

9-11 класи

№ з/п	Освітня галузь	Предмет
1.	Мови і літератури	Українська мова
		Українська література
		Англійська мова
		Зарубіжна література
2.	Суспільствознавство	Історія України
		Всесвітня історія
		Основи правознавства
		Громадянська освіта
3.	Мистецтво	Музичне мистецтво
		Образотворче мистецтво
		Мистецтво
4.	Математика	Математика
		Алгебра
		Геометрія
5.	Природознавство	Біологія
		Географія
		Фізика
		Хімія
6.	Технології	Трудове навчання
		Технології
		Інформатика
7.	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я
		Фізична культура
		Захист України

Уроки фізичної культури в 5-11 класах є обов'язковими та проводяться 3 рази на тиждень.

У школі II ступеня продовжується здійснюватися поглиблене вивчення англійської мови у 9-А класі. У 5-7 класах вивчається друга іноземна мова (німецька).

У школі III ступеня здобувачі освіти вивчають профільні предмети:

- «Англійська мова», «Біологія» (10-А клас);

- «Інформатика» (10-Б клас);
- «Англійська мова», «Біологія» (11-А клас);
- «Інформатика» (11-Б клас).

Поглиблене вивчення окремих предметів, організація профільного навчання здійснюється з урахуванням вибору учнів та батьків. Навчальний план складається з інваріантної та варіативної складової, що забезпечує виконання Державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти, набуття повноцінної загальної середньої освіти. Варіативна складова навчального плану сформована відповідно до типу навчального закладу, запитів учнів, якісного складу педагогічних кадрів, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення. Години варіативної складової передбачені на збільшення кількості годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової, запровадження індивідуальних занять з метою подолання освітніх втрат. Ураховуючи індивідуальні освітні потреби здобувачів освіти, у навчальному плані конкретизовано варіативну складову окремо для кожного класу.

За рахунок годин варіативної складової заплановано :

- додаткові годин на вивчення окремих предметів освітніх галузей:

школа І ступеня

Клас	Предмет	Кількість годин
1-А	математика	1
2-А	математика	1
2-Б	математика	1

школа II-III ступенів

Клас	Предмет	Кількість годин
9-А	Англійська мова	3
	Алгебра	1
9-Б, 9-В	Алгебра	1
10-А	Алгебра	1
10-Б	Інформатика	3
	Алгебра	1
11-А	Алгебра	1
	Українська мова	1
11-Б	Інформатика	3
	Алгебра	1
	Українська мова	1

- організацію індивідуальних занять:

школа І ступеня

Клас	Предмет	Кількість годин
3-А	Українська мова	1
3-Б	Українська мова	1
4-А	Українська мова	1
4-Б	Українська мова	1

школа II-III ступенів

Клас	Предмет	Кількість годин
9-Б, 9-В	Українська мова	1
	Англійська мова	1
10-А	Українська мова	1
	Біологія	1
	Англійська мова	1
	Математика	0,5
10-Б	Українська мова	1
	Історія України	1
	Математика	1
	Інформатика	1
11-А	Англійська мова	1
	Математика	1
	Біологія	1

	Історія України	0,5
11-Б	Англійська мова	0,5
	Математика	1
	Інформатика	1
	Історія України	1

Індивідуальні заняття з предметів у 1-11-х класах проводяться для окремих груп учнів та обліковуються в окремих журналах, оцінювання з цих занять не здійснюється. Для організації індивідуальних занять на паралелях класів можуть створюватися динамічні групи з урахуванням гранично допустимого навантаження на кожного учня.

При розподілі годин варіативної складової навчального плану в 1-11 класах враховано, що гранично допустиме навантаження, установлене відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» з урахуванням санітарно-гігієнічних норм, вираховується на одного учня, а години фізичної культури не враховуються при визначенні цього показника.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків), класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами), у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2025 року №808 здійснюється поділ 1-11-х класів на групи при вивченні інформатики, іноземної мови, української мови, технологій, трудового навчання, фізичної культури.

Викладання предметів інваріантної складової, на які виділено дробову кількість годин, здійснюється через тиждень, що передбачається розкладом навчальних занять.

Згідно з листом Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи» різниця в часі навчальних годин 1-4 класів компенсується збільшенням тривалості перерв між уроками, додатковий облік і компенсація

навчального часу в початковій школі у 2025/2026 навчальному році не проводиться.

Обсяг домашніх завдань визначається відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

Відповідно до статті 12, п.8 Закону України «Про освіту» результати навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти оцінюються шляхом державної підсумкової атестації. Державна підсумкова атестація організовується відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.05.2024 №689 «Про затвердження порядку проведення державної підсумкової атестації».

Організація освітнього процесу в 1-11 класах здійснюватиметься за навчальними програмами, підручниками та навчально-методичними посібниками відповідно до чинного Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 5-А, 5-Б, 5-В класів з навчанням українською мовою
(додаток №3 до наказу МОН України від 09.08.2024 №1120)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
		5-А	5-Б	5-В
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1	1	1
	Англійська мова	4	4	4
	Німецька мова	2	2	2
Математична	Математика	6	6	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	2
Технологічна	Технології	2	2	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		28+3=31	28+3=31	28+3=31
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	28	28
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		28+3=31	28+3=31	28+3=31

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 6-А, 6-Б, 6-В класів з навчанням українською мовою
(додаток №3 до наказу МОН України від 09.08.2024 №1120)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
		6-А	6-Б	6-В
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1	1	1
	Англійська мова	4	5	4
	Німецька мова	2	2	2
Математична	Математика	6	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2
	Географія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Історія України. Всесвітня історія»	2	2	2
	Громадянська освіта	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	2
Технологічна	Технології	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		31+3=34	31+3=34	31+3=34
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0
Гранично допустиме навчальне навантаження		31	31	31
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		31+3=34	31+3=34	31+3=34

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 7-А, 7-Б, 7-В класів з навчанням українською мовою
(додаток №3 до наказу МОН України від 09.08.2021 №1120)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
		7-А	7-Б	7-В
ЗМовно-літературна	Українська мова	3	3	3
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1	1	1
	Англійська мова	4	4	4
	Німецька мова	2	2	2
Математична	Алгебра	3	3	3
	Геометрія	2	2	2
Природнича	Біологія	2,5	2,5	2,5
	Географія	2	2	2
	Фізика	2	2	2
	Хімія	1	1	1
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1
Громадянська та історична	Історія України	1	1	1
	Всесвітня історія	1	1	1
	Громадянська освіта	0,5	0,5	0,5
Інформатична	Інформатика	2	2	2
Технологічна	Технології	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		32+3=35	32+3=35	32+3=35
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	32	32
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		32+3=35	32+3=35	32+3=35

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 8-А, 8-Б, 8-В класів з навчанням українською мовою
(додаток №3 до наказу МОН України від 09.08.2021 №1120)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
		8-А	8-Б	8-В
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4
	Українська література	2	2	2
	Зарубіжна література	1	1	1
	Англійська мова	4	4	4
Математична	Алгебра	3	3	3
	Геометрія	2	2	2
Природнича	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	2
	Фізика	2	2	2
	Хімія	2	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	0,5	0,5
	Підприємництво і фінансова грамотність	0,5	0,5	0,5
Громадянська історична та	Історія України	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Громадянська освіта	0,5	0,5	0,5
Інформатична	Інформатика	2	2	2
Технологічна	Технології	1	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		33+3=36	33+3=36	33+3=36
Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		0	0	0
Гранично допустиме навчальне навантаження		33	33	33
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		33+3=36	33+3=36	33+3=36

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 9-А класу з навчанням українською мовою
та поглибленим вивченням англійської мови
(таблиця №8 до наказу МОН України від 20.04.2018 №405)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
		9-А
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Англійська мова	5
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво	Мистецтво	1
Математика	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів		3 -3=0
Разом		32+3=35
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття		1
<i>Навчальні предмети</i>		1
Алгебра		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33
Усього (без урахування поділу класу на групи)		36

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

українською мовою для 9-Б, В класів з навчанням
(таблиця №1 до наказу МОН України від 20.04.2018 №405)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
		9-Б	9-В
Мови і літератури	Українська мова	2	2
	Українська література	2	2
	Англійська мова	3	3
	Зарубіжна література	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1
	Основи правознавства	1	1
Мистецтво	Мистецтво	1	1
Математика	Алгебра	2	2
	Геометрія	2	2
Природознавство	Біологія	2	2
	Географія	1,5	1,5
	Фізика	3	3
	Хімія	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Разом		30+3=33	30+3=33
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття		3	3
<i>Навчальні предмети</i>		1	1
Алгебра		1	1
<i>Індивідуальні заняття</i>		2	2
Англійська мова		1	1
Українська мова		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33	33
Усього (без урахування поділу класу на групи)		36	36

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 10-А класу, профільні предмети «Англійська мова»,
«Біологія», з навчанням українською мовою
(таблиця №2,3 до наказу МОН України від 20.06.2025 №890)

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	Англійська мова	Біологія
Базові предмети	27,5+3	27,5+3
Українська мова	2	
Українська література	2	
Зарубіжна література	1	
Англійська мова	5	2
Історія України	1,5	
Всесвітня історія	1	
Громадянська освіта	2	
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	4	
Біологія і екологія	2	5
Географія	1,5	
Фізика і астрономія	3	
Хімія	1,5	
Фізична культура	3	
Захист України	2	
Вибірково- обов'язкові предмети	3	
Інформатика	2	
Технології	1	
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спецкурси, факультативні курси та індивідуальні заняття	7,5-4=3,5	
<i>Індивідуальні заняття</i>	3,5	
Українська мова	1	
Англійська мова	1	
Біологія	1	
Математика	0,5	
Разом	35+3=38	
Гранично допустиме навантаження на учня	33	
Усього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 для 10-Б класу, профільний предмет
 «Інформатика», з навчанням українською мовою
 (таблиця №2,3 до наказу МОН України від 20.06.2025 №890)

	Кількість годин на тиждень
	Інформатика
Базові предмети	27,5+3
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	4
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика і астрономія	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист України	2
Вибірково- обов’язкові предмети	6
Інформатика	5
Технології	1
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спецкурси, факультативні курси та індивідуальні заняття	7,5-4=3,5
<i>Індивідуальні заняття</i>	3,5
Українська мова	1
Інформатика	1
Історія України	0,5
Математика	1
Разом	35+3=38
Гранично допустиме навантаження на учня	33
Усього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 11-А класу, профільні предмети «Англійська мова»,
«Біологія», з навчанням українською мовою
(таблиця №2,3 до наказу МОН України від 20.06.2025 №890)

Предмети	Кількість годин на тиждень	
	Англійська мова	Біологія
Базові предмети	26,5+3	26,5+3
Українська мова	3	
Українська література	2	
Зарубіжна література	1	
Англійська мова	5	2
Історія України	1,5	
Всесвітня історія	1	
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	4	
Біологія і екологія	2	5
Географія	1	
Фізика і астрономія	4	
Хімія	2	
Фізична культура	3	
Захист України	2	
Вибірково- обов'язкові предмети	3	
Інформатика	2	
Технології	1	
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спецкурси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8,5 - 5=3,5	
<i>Індивідуальні заняття</i>	3,5	
Англійська мова	1	
Математика	1	
Біологія	1	
Історія України	0,5	
Разом	35+3=38	
Гранично допустиме навантаження на учня	33	
Усього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для 11-Б класу, профільний предмет «Інформатика»,
з навчанням українською мовою
(таблиця №2,3 до наказу МОН України від 20.06.2025 №890)

Предмети	Кількість годин на тиждень
Базові предмети	26,5+3
Українська мова	3
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Англійська мова	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	4
Біологія і екологія	2
Географія	1
Фізика і астрономія	4
Хімія	2
Фізична культура	3
Захист України	2
Вибірково- обов'язкові предмети	6
Інформатика	5
Технології	1
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спецкурси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8,5-5=3,5
<i>Індивідуальні заняття</i>	3,5
Інформатика	1
Математика	1
Історія України	1
Англійська мова	0,5
Разом	35+3=38
Гранично допустиме навантаження на учня	33
Усього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38

РОЗДІЛ 4

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАННЯ В НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між усіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо в:

- подоланні інертності мислення,
- переході на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства, які застосовуємо:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Втілюючи ідеї педагогіки партнерства, учителю необхідно використовувати у своїй роботі не тільки стандартні методи організації освітнього процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливу і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо над упровадженням особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Соціальні перетворення в українському суспільстві змінюють пріоритети в галузі освіти. Школа потребує впровадження різних форм здобуття освіти, нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, ефектиному формуванню компетентностей випускника, сучасним потребам людства. Створення ситуації успіху під час навчання за будь якими формами, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності в комунальній установі Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 24, м.Суми, Сумської області залишається урок. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, лекції, конференції, інтерактивні уроки (урок-квест, урок-гра, урок-театралізація, урок-семінар, урок-«суд», уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, відео-уроки, ділові ігри тощо.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Педагогами закладу розширено предметне освітнє середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше. Учителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

РОЗДІЛ 5

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» у закладі можуть упроваджуватися різні форми здобуття освіти: інституційна (очна(денна)), дистанційна, індивідуальна (сімейна (домашня), педагогічний патронаж) відповідно до Положення про індивідуальну форму навчання в системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8.

Через введення воєнного стану в Україні у 2025/2026 навчальному році можливе запровадження освітнього процесу в очній (денній) формі із застосуванням технологій дистанційного навчання згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року № 1115. У цей період надання освітніх послуг забезпечується шляхом упровадження технологій дистанційного навчання на платформі Teams в Office 365 від Microsoft.

Організація здобуття освіти в очній (денній) формі з використанням технологій дистанційного навчання здійснюється закладом освіти на підставі рішення педагогічної ради, з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також Санітарного регламенту щодо формування рухової активності, вправ для очей, безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час.

Освітній процес реалізується в синхронному та асинхронному режимах. Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення окремих навчальних занять, надаючи перевагу синхронному режиму проведення уроків за наявності відповідних безпекових умов. При цьому не менше 70 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі). Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет, заклад освіти забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів (телефонний, поштовий зв'язок тощо). В умовах воєнного стану можливою для використання є платформа «Всеукраїнська школа онлайн», яка пропонує освітні матеріали для учнів 5-11 класів.

У синхронному режимі учні можуть:

- виконувати тести на платформі Googleclassroom, Naurok, Moodle, тощо за вибором вчителя та з урахуванням можливостей учня;
- виконувати письмові роботи, у тому числі диктанти, із використанням відеоінструментів Skype тощо;
- брати участь в усних формах контролю (усний переказ, читання напам'ять віршів та прозових текстів, презентація та захист проєктів тощо) із використанням інструментів Skype, Zoom індивідуально або в групах;
- виконувати інші завдання, які пропонує вчитель.

Асинхронний режим є більш гнучким у застосуванні, оскільки здобувачі освіти можуть виконувати завдання у зручний час, проте менш об'єктивним.

В асинхронному режимі учні можуть:

- виконувати завдання на одній з платформ (Googleclassroom, Naurok, Moodle та ін. за вибором учителя);
- виконувати письмові роботи у текстових редакторах (Word та ін.) або у зошитах та надсилати вчителю файли з виконаними завданнями електронною поштою, в один із месенджерів (Viber, WhatsApp, Facebook тощо);
- писати диктанти або записувати аудіо усних відповідей та надсилати файли вчителю засобами електронного зв'язку;
- виконувати інші завдання, запропоновані учителем.

РОЗДІЛ 6

ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітня програма спрямовується на формування й розвиток ключових і предметних компетентностей учнів, тобто їхню здатність успішно вирішувати різні проблеми, з якими вони зустрічатимуться в реальних виявах своєї життєдіяльності – навчальної, професійної, громадської тощо. А управлінський аспект зміщується з контролю й оцінювання предметних знань, умінь і навичок у бік діяльнісно вмотивованого здобутку – рівня сформованості компетентностей як інтегрованого результату освіти, що має вимірюватися в процесі навчання.

Усвідомлюючи необхідність відстеження рівня оволодіння компетентностями, управлінські процеси мають орієнтуватися на реалізацію наступних функцій: аналітико-прогностичної, планування, організаційно-координаційної, регулятивно-консультативної, контрольно-діагностичної.

Аналіз реалізації освітньої програми відбуватиметься відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів №24, м.Суми, Сумської області за чотирма напрямками: середовище освітнє (навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності, матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності); система оцінювання здобувачів освіти (моніторинг рівня сформованості компетентностей з окремих предметів; проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проєктів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і НМТ); педагогічна діяльність надавачів освітніх послуг (кадрове забезпечення освітньої діяльності, застосування освітніх технологій, спрямованих на формування ключових компетентностей, практичних умінь здобувачів освіти та методик роботи з дітьми з особливими освітніми потребами; професійний розвиток та підвищення кваліфікації; співпраця зі здобувачами освіти, їх батьками, колегами на засадах педагогіки партнерства); управлінські процеси (матеріально-технічне забезпечення закладу; здійснення кадрової політики відповідно до штатного розкладу та освітньої програми; сприяння підвищенню кваліфікації педагогічних працівників; запровадження та підтримка педагогіки партнерства між усіма учасниками освітнього процесу; упровадження політики академічної доброчесності).

Для вивчення якості реалізації освітньої програми використовуватимуться такі методи збору інформації як опитування (анкетування учасників освітнього процесу, індивідуальне та групове інтерв'ю), вивчення документації (річний план роботи, протоколи засідань педагогічної ради, класні журнали тощо),

моніторинг (навчальних досягнень здобувачів освіти, педагогічної діяльності, управлінських процесів, освітнього середовища), спостереження (за використанням освітнього середовища, навчальним заняттям); аналіз даних та показників, які впливають на освітню діяльність: кадрове забезпечення освітньої діяльності, система оцінювання навчальних досягнень учнів, підсумкове оцінювання учнів, фінансування закладу освіти, кількісно-якісний кваліфікаційний склад педагогічних працівників.

РОЗДІЛ 7

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Реалізація змісту освіти у закладі та досягнення прогнозованого результату його роботи забезпечується програмно – методичним переліком, що відповідає Переліку навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I – III ступенів з усіх предметів, затверджені наказами МОН України.

На основі Типових освітніх програм закладів загальної середньої освіти I – III ступенів щорічно розробляється та схвалюється на засіданні педагогічної ради Освітня програма на навчальний рік.

У розділі Освітньої програми «Навчальний план закладу та його обґрунтування» зазначається додаток Типової освітньої програми для окремого класу (декількох класів або паралелі класів), яким передбачено загальний обсяг навчального навантаження, гранично допустиме навантаження на одного учня. Крім того, у навчальному плані зазначається кількість годин на тиждень з кожного предмета інваріантної складової за освітніми галузями.

У навчальному плані формується варіативна складова відповідно до запитів учнів та їх батьків, якісного складу педагогічних кадрів, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Години варіативної складової можуть виділятися на збільшення кількості годин для вивчення окремих предметів інваріантної складової, запровадження факультативних курсів, індивідуальних занять. Ураховуючи індивідуальні освітні потреби здобувачів освіти, у навчальному плані конкретизується варіативна складова окремо для кожного класу.

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до Типових навчальних програм закладів загальної середньої освіти з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Відповідно до обраної модельної програми предметів інваріантної складової навчального плану 5-8 класів методичні спільноти формують навчальну програму, схвалюють її на своїх засіданнях. Педагогічна рада закладу затверджує навчальні програми з кожного предмету.

РОЗДІЛ 8

ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти врегульовано статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядком переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 року № 762, зі змінами внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 року № 621 та від 01.03.2021 року № 268, Інструкцією з ведення класного журналу учнів 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 року № 496, Методичними рекомендаціями щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 року № 1362, зі змінами внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 09.01.2020 року № 21 та від 02.09.2020 року № 1096, Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813, Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженими наказом МОН України від 02.08.2024 року № 1093, Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 року №329 та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 року №1222.

Оцінювання в закладі I ступеня здійснюється з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей здобувачів освіти, формування компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб учнів, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності. Основними функціями оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти є: формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання. Об'єктами оцінювання здобувачів освіти

закладу I ступеня є результати навчання учнів, у тому числі процес їх досягнення. Навчальні досягнення учнів 1-4 класів підлягають формульованню і підсумковому оцінюванню. Формульованне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно. Формульованне оцінювання передбачає організацію учителем діяльності учнів щодо усвідомлення ними цілей та очікуваних результатів навчання, способів їх досягнення та визначення подальших навчальних дій щодо покращення досягнень за результатами зворотного зв'язку. Застосування формульованого оцінювання уможливорює розв'язання таких освітніх завдань: підтримання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів; сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів; формування в учнів упевненості у собі, усвідомлення своїх сильних сторін; формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок і розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху; забезпечення постійного зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу; здійснення діагностування особистісного розвитку та навчальних досягнень учнів на кожному з етапів навчання. Об'єктами формульованого оцінювання є: процес навчання учнів, результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання. Провідна роль у формульованому оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів. Орієнтирами для визначення критеріїв формульованого оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до певного циклу навчання (1-2 класи та 3-4 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі закладу. Формульованне оцінювання здійснюється шляхом: педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів; аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів діагностувальних робіт; самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів; оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками; застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу. У початкових класах учителі дотримуються алгоритму діяльності під час організації формульованого оцінювання та використовують інструментарій формульованого оцінювання, що запропоновано у Методичних рекомендаціях щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених

наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах та об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти 1-2 класів виражаються вербальною оцінкою. Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою. Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання здобувачів освіти закладу І ступеня за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітній програмі закладу, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання. Основою для підсумкового оцінювання результатів за рік є: результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотнього зв'язку з батьками, спостереження вчителя в процесі формування оцінювання. Результати підсумкового оцінювання фіксуються в Класному журналі та свідоцтвах досягнень, відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813. Відповідно до рішення педагогічної ради (протокол №1 від 31.08.2022 року) оцінювання об'єктивних результатів навчання здобувачів освіти 3-4 класів здійснюватиметься вербально. Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюються шляхом узагальнення даних, отриманих під час формування оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання. З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей здобувачам освіти виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнюються результати навчання учнів з предметів вивчення/інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначається стан сформованості/рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування.

Оцінювання результатів навчання учнів 5-7 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, здійснюється відповідно до методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти».

Відповідно до статті 17 Закону України “Про повну загальну середню освіту” кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об’єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Об’єктами оцінювання є результати навчання учнів.

Результати навчання — це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в видах оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація).

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування

освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні.

При цьому загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями. Зазначені критерії визначені Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання. Опис кожного бала шкали оцінювання визначених критеріями оцінювання за освітніми галузями з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

Відповідно до правил та процедури оцінювання здійснюється у процесі навчання (поточне) так на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти педагоги:

- визначають форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;
- формують об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі; основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом та відповідними модельними навчальними програмами;
- ознайомлюють учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;
- надають учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- установлюють зворотний зв'язок у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;
- створюють умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія) та спрямовують учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям;
- створюють умови для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням самооцінювання та взаємооцінювання, спільним визначенням подальших кроків для покращення результатів навчання;
- коригують освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета /інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфоліо;
- письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);

- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);
- самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

У процесі оцінювання застосовуються завдання різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначає вчитель з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу, етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

У процесі оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності. У разі їх порушення, зокрема, списування може бути прийняте рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню/ учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета/інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем із використанням різноманітних інструментів. Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого — уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) повинен охоплювати показники результатів навчання

попереднього рівня та містити нові показники результатів навчання. Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

Тематичне оцінювання здійснюється для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема/розділ тощо). Результати тематичного оцінювання використовуються для коригування освітнього процесу. Підсумкове оцінювання передбачає співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/модельною навчальною програмою за певний період навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість та термін проведення підсумкових робіт, визначається вчителем самостійно. Підсумкові роботи забезпечують охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями, з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів, визначеними у Державному стандарті. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета/інтегрованого курсу навчального плану.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня/учениць протягом року.

Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі - Свідоцтво). Результати ДПА — у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним

планом. Форма Свідоцтва досягнень схвалюється педагогічною радою закладу, у якому «Характеристика навчальної діяльності» формується відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом.

За рішенням педагогічної ради закладу для учнів 5 класів визначено адаптаційний період упродовж I чверті. У цей період не здійснюється поточне та тематичне оцінювання, крім формувального, само- та взаємооцінювання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 8-11 класів здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.04.2011 року №329 та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої 64 освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 року №1222. Результати навчання здобувачів освіти 8-11 класів підлягають поточному та підсумковому тематичному, семестровому й річному оцінюванням. Зокрема, при виставленні тематичної оцінки учням мають враховуватись всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо. Поступово у 8-11 класах продовжується упровадження формувального оцінювання.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. При оцінюванні здійснюють індивідуальний добір форм оцінювання з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. Вилучають при оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

